

СОЦІАЛЬНО- ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК

Засновник видання: Соціально-гуманітарна науково-творча майстерня «Новий курс»

Свідоцтво про державну реєстрацію:
КВ №23259-13099ПР від 19.04.2018

Міжнародний стандартний серійний номер (ISSN): 2305-9869

Передбачувана періодичність: шість разів на рік

Місцезнаходження: вул. Манізера, 3, м. Харків, 61002, Україна

Вид видання за цільовим призначенням: наукове

Контакти: +380970440309, sgvkh@meta.ua

Сайт: <http://www.newroute.org.ua>

Для викладачів, наукових співробітників, студентів, аспірантів та всіх, кого цікавлять сучасні проблеми педагогіки, філософії, соціології, психології, філології, мистецтвознавства, культурології, історії, соціальних комунікацій, економіки, юриспруденції, політики та публічного адміністрування

Автори несуть відповідальність за зміст (авторство та самостійність досліджень), точність та достовірність викладеного матеріалу. Редакція може не поділяти точки зору авторів

Редакційна колегія:

Кучин Павло Захарович, засл. арт. України, Соціально-гуманітарний вісник (головний редактор)

Акіншина Ірина Миколаївна, к. філол. н., доц. Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Дубовик Наталія Анатоліївна, к. політ. наук, доц., Державний університет телекомунікацій

Дуна Наталія Геннадіївна, к. е. н., доц., Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Захаревич Михайло Васильович, к. мист., доц., Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого

Кислюк Любов Вікторівна, к. соц. ком., Луганський національний аграрний університет

Кожедуб Олена Василівна, к. соц. н., доц., Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Колчанова Людмила Миколаївна, к. мист., доц., Харківська державна академія культури

Косуля Ірина Юрївна, к. е. н., доц., Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ) GmbH

Кучин Сергій Павлович, к. е. н., доц., Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського

Наголюк Олена Євгенівна, к. ю. н., Луганський національний аграрний університет

Субота Євген Володимирович, к. культ., Харківська державна академія культури

Тополевський Віктор Юрійович, к. пед. н., доц., Харківська державна академія культури

Харченко Артем Вікторович, к. і. н., доц., Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Шевчук Інна Володимирівна, к. держ. упр., Хмельницький університет управління та права

Яцишин Уляна Володимирівна, к. політ. н., Національний університет «Львівська політехніка»

Посилання на наше видання можна знайти за адресами:

Державний реєстр друкованих засобів масової інформації: <http://dzmi.informjust.ua/home/index>

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/node/554>

Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка: <http://korolenko.kharkov.com>

Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова»: <http://www.ukrbook.net>

Соціально-гуманітарна науково-творча майстерня «Новий курс»: <http://www.newroute.org.ua>

Пошукова система наукових публікацій «Google Scholar»: <https://scholar.google.com.ua>

УДК 0+1+2+3+6+7+8+9

ББК 1+6/8+10

С70

Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. пр. – Вип. 22. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2018. – 72 с.

Наукові праці авторів публікуються в рамках проведення III науково-практичної конференції «Сучасні тенденції соціально-гуманітарного розвитку України та світу», 11 липня 2018 р., м. Харків.

Послідовність розміщення наукових праць визначається відповідно до дати їх отримання редакцією.

© СГ НТМ «Новий курс», 2018

© Автори, 2018

Копилова Надія Олександрівна

Одеський національний політехнічний університет

ТІЛЕСНІСТЬ ЯК МАРКЕР КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ: СУЧАСНІ ПРАКТИКИ БОДІПОЗИТИВУ

Ідентичність сучасної людини формується під впливом багатьох чинників. У добу глобалізаційних процесів проблема ідентичності видається особливо гострою. Одним з маркерів самоідентифікації та саморепрезентації людини на сьогоднішній день постає тілесність як «соціокультурний конструкт тіла». Трансформація культурних процесів та стрімка зміна ритмів життя «змушують людину шукати константу, стабільність, і вибір тіла у якості такої константи є закономірним» [1; с.35].

Крізь призму культурологічного підходу тілесність розуміється в якості соціокультурного феномену, який визначається як «...перетворене під впливом соціальних і культурних факторів тіло людини, що володіє соціокультурними значеннями і смислами та виконує певні соціокультурні функції» [2; с.13]. Вибір певного типу тілесності як зразкового для культури відображає естетичні канони та певні гендерні стандарти, що характерні для того чи іншого соціуму. У той же час загальноприйняте ставлення до тіла несе у собі віддзеркалення існуючих у культурі світоглядних та соціальних настанов і стає важливою складовою гендерних стереотипів.

Сприймання тіла як «культурного костюму» супроводжує людство протягом його історії. Наприклад, тілесні модифікації завжди служили маркером свого/чужого. У сучасній культурі тілесність являє собою своєрідний «документ» людини. Здорове, молоде й сексуальне тіло є одним з показників успішності соціальної реалізації членів суспільства. Із цим пов'язана популярність пластичної хірургії та інших засобів подовження молодості, різноманітних фітнес-програм і тренінгів щодо здорового способу життя. При цьому повсюдна віртуалізація життя вимагає фіксації тілесних модифікацій у соціальних мережах як підтвердження факту власного існування.

Жорсткі тілесні стандарти є інструментом гендерного тиску, що особливо актуально для жінок. У якості протидії певним гендерним стереотипам в останні десятиріччя серед жінок поширюється рух бодіпозитиву як прагнення підкреслювати та цінувати власну індивідуальність та природність. Культурне явище *body positivity* стає можливим у добу певних зрушень у межах патріархатної моделі суспільства та загальнокультурних орієнтирів на різноманітність. Цей суспільний рух бере початок наприкінці ХХ ст. – ідея його створення належить Конні Собчак та Елізабет Скотт. Серед завдань бодіпозитиву – формування «позитивного образу тіла» [3], розуміння потреб власного тіла, позитивного ставлення до нього й до тіл інших людей з усіма перевагами та недоліками, відмова від згубних естетичних стандартів, що їх нав'язує індустрія краси, ствердження тілесного різноманіття тощо.

Ідеологія бодіпозитиву відповідає цінностям, які пропонує сучасна культура. Це комфорт, внутрішня гармонія, прагнення до саморозвитку та принцип «бути собою». У ситуації «розхитування» гендерних стандартів та зразків жіночності/мужності «бути собою» й цінувати власну унікальність – можливий шлях до власної ідентичності. Проте така ідеологія має свої проблеми. Зокрема це питання про те, де саме проходить межа здорового ставлення до власного тіла. Невірна трактовка ідей бодіпозитиву призводить до потурання лінії, культивуваці згубних недоліків та проблем зі здоров'ям. До того ж повна відмова від жодних канонів краси, як і будь-яких канонів взагалі, породжує відчуття тривоги та нестабільності.

Список використаних джерел

1. Решетникова І.В. Бодимодификация как индивидуальный проект// Креативне місто як простір формування культурної ідентичності: Тези докладів Міжнародної науково-практичної конференції 13-15 вересня 2017 року. – Одеса, 2016. – С. 34-37.

2. Цветус-Сальхова Т.Э. Дистинкция понятий «тело» и «телесность» в культурологических исследованиях/ Т.Э. Цветус-Сальхова// Вестник

Кемеровского государственного университета культуры и искусств. – 2010. – №13. – С. 10-16.

3. Dalessanda A. 15 Definitions Of Body Positivity Straight From Influencers & Activists [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://www.bustle.com/articles/165804-15-definitions-of-body-positivity-straight-from-influencers-activists>